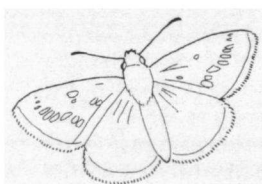
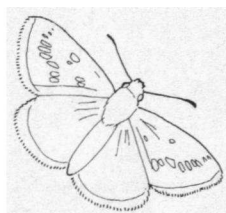

tekst:
**Chris van
Swaay**

Het Bruin dikkopje

Het Bruin dikkopje (*Erynnis tages*) kwam vroeger in het oosten en zuiden van het land op graslanden, heideterreinen en bij bossen voor. In de loop van de eeuw is hij echter sterk achteruit gegaan. Hij vliegt nu nog maar op twee kalkgraslanden in Zuid-Limburg.

Het Bruin dikkopje is een onopvallend, bruin vlindertje dat vooral in de maanden mei en juni vliegt. Het vrouwtje zet de eitjes af op Gewone rolklover. Daarbij heeft ze een voorkeur voor jonge plantjes die op open plekken groeien. Door bemesting en zure neerslag is de vegetatie van bijna alle graslanden veel dichter geworden en zijn de open plekken verdwenen. Daarmee werden deze graslanden ongeschikt voor het Bruin dikkopje en verdween dit vlindertje. De enige graslanden waar nog wel open plekken te vinden zijn, zijn de kalkgraslanden in Zuid-Limburg.

Sterke achteruitgang

In onderstaande figuren is het voorkomen van het Bruin dikkopje in Nederland weergegeven. Het eerste kaartje geeft de oorspronkelijke verspreiding van de soort weer. Tot 1925 is dit vlindertje op veel plekken in het zuiden en oosten van het land gezien.

In de periode tussen 1926-1960 was hij op de Veluwe en in Brabant al zo goed

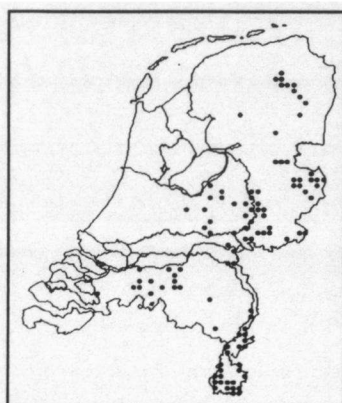
als verdwenen. In Drenthe, Twente en het IJsseldal kwam deze vlinder nog wel voor, maar het aantal vindplaatsen was al flink afgenomen. Alleen in Limburg was het Bruin dikkopje nog algemeen. Daarna ging het in het noorden van het land steeds slechter met deze soort. Op 28 mei 1961 werd het laatste Bruin dikkopje in Drenthe gezien te Eext. Hiermee was deze soort ten noorden van de grote rivieren uitgestorven. De laatste waarneming buiten het Mergelland werd gedaan op 28 juni 1973 te Grubbenvorst (L). Vanaf die tijd wordt de vlinder alleen nog op de kalkgraslanden van Zuid-Limburg gevonden.

Maar ook op deze kalkgraslanden ging hij verder achteruit. Na 1985 is het Bruin dikkopje maar op twee kalkgraslanden waargenomen. Door deze sterke achteruitgang hoort het Bruin dikkopje tot de ernstig bedreigde soorten.

Herstel

Om het Bruin dikkopje in Nederland te behouden en weer op meer plaatsen terug te krijgen, moeten allereerst de twee plekken waar de vlinder nu nog zit goed beheerd worden. Door maaien of begrazen zullen steeds open plekjes ontstaan waar de Gewone rolklover kan kiemen en het vrouwtje haar eitjes kan afzetten. Voor het weer bevolken van nieuwe gebieden is het nodig dat andere kalkgraslanden ook goed beheerd worden en dat er verbindingsbanen tussen de verschillende gebieden komen. Als het Bruin dikkopje in Zuid-Limburg weer op veel graslanden voorkomt, kunnen we gaan proberen hem ook in andere delen van het land te laten terugkeren.

**Verspreiding van het
Bruin dikkopje in
Nederland in
verschillende perioden.**

Tot en met 1925

1926-1960

1961-1985

Na 1985